

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 60.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915689987600/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

dægtig Fromhed holdt han den ypperstepræstelige Bøn. Da tænkte jeg, imedens han udstrakte sine Arme mod det dybe, dunkle, dønnende Ocean: »O, kunde jeg dog gennemtrænge min Novalis' Sjæl, bede med ham og føle, hvad han føler, saa at hans Ord bleve mere end Ord for mig». Og hastig nævnede jeg de trende Sanskritord, hvorved, som alle vide uden Barbarerne og de uvidende, Vismanden kan overspringe Selvets Grænser og blive eet med den, hans Sjæl berører.

Da ændred sig mit Øje. Der, hvor mit Synsfelt før var fladt og tomt, der stirrede jeg nu ind i det uendeliges Brønd, hvis Dybde tiltog i samme Forhold som mit Syns Anspændelse; og se, ved denne Stirren ændredes Rummet Stilling. Foran blev ned og bagved op, og jeg befandt mig atter, skælvende som et modent Brombær paa sin Stilk, i Rædselens Brønd, hvor Sukkene lyde som Ruslen. Og der i Brøndens Dyb saa jeg forfærdet Medusahovedet stirre mig i Møde. Men se, beriget med disse Dages Erfaring, fornem jeg ikke mere den taabelige Frygt, som stammer fra de kristne Fantasier. Men Rædselen greb nu som en dihyrambisk Rus mit Hjerte. Da talte Novalis:

«O, vidunderlig er Du, o, skælvende Liv,
Som kyskes mellem Roser, og som ofres med Kniv,
Vidunderlig er Du, o, Kvinde.
Hil Vellyst af Rosenmund! Hil Vellyst uden Ord!
O, Syndens hede Sødme! O, Elskov og Mord
Med dens rødmende og blødende Minde!
Hil Elskov, som æder den elskedes Kød
Og tilbedende drikker hendes rødmende Lød
Og angre og græder og sukker og brænder
Efter det myrdede Bryst med endnu blodige Hænder.
Tak være Dig, o, Kvinde, og den Gunst, som Du gav,
Du, som blodig og lemlestet styrtes i din Grav
Og atter genfødes af det evige Hav
Og kysser mig med gnistrende Tænder.
Du duftende Blændværk, som lever i et Nu
At forføre og forføres og at brydes itu,
Du kødblevne Ildilje, som forfærder Mændens Hu

Med Taarer, Kys og Giftbid som Blomster paa din Stængel.
Du skal myrdes som en Djævel og elskes som en Engel.
– Vær mig naadig, o, Kvinde, med din Vellyst og Gru.
O, Jomfru og Skøge, o, evige Illusion,
Dig er det, Manden søger med sin Skamløshed og Bl
I sin Grusomhed, sin Elskov og sin katolske Religion».

Da sprang jeg op og raabte: »Store Novalis, Du, af hvis Aforismer jeg har lært mer end af alle mine Professorer tilsammenlagte og multiplicerede med til! Stort er dit Motto: Vellyst, Grusomhed og Religion. Før mig nu til den Herre, der troner som Gud paa Sølvtronen, og lad ham indvie mig i sine hellige Mysterier.« Ved denne Patos, der var stænket med den argløse, uskyldige Ironi, som Pakket ikke kender, vandt jeg Novalis' Yndest. Altid har jeg fundet, at store Mænd ville gerne høre ærlig Smiger – og han forestillede mig for Spinoza.

Her stod jeg da for ham, der – mirabile dictu – skønt født i jødisk Slægt, dog naaede til den samme Højde og Dybde, som ellers kun Adepten i Vedanta kan naa i Indialand. Med inderlig Beundring knælte jeg ned og sagde: »Ophøjede og hellige Spinoza. O, bryd din Tavshed. Løs mig Verdens Gaade. O, sig mig, hvad er dette Hav, som sukker under, om og over os, ja, næsten i os?« Da sagde Mesteren – jeg oversætter hans latinske Tale: »Natura naturans, den fødende eller skabende Natur, det er det Hav, som vælter ud herfra og sender sine Strømme gennem al Verden og tilbage i sig selv.« – »Er der da to Naturer?« – »Ja, just det, som min Etica har lært. Foruden den fødende Natur er der den fødte Natur, natura naturata; men gennem denne strømmer bestandig Livsbringeren, den fødende Natur, som det indre Væld, der fylder Stenen med Kraft, Planten med Liv, Dyret med Vilje og Sansning og det sande Menneske med Tænkning. Alt synligt, hørligt og sanseligt, som Du har sanset paa den Jord, hvorfra Du kommer, er alt kun Klædebon for Væsenets igennemstrømmende Liv. Alle Individier fra Stenen indtil Cæsar opholdes kun af dette skjulte Aandedrag, og drager det sin Pneuma ud af Tingene, forgaar den slet, og som Ækvivalens derfor opstaar en anden af samme Masse, Kraft og Hastighed. Ellers, som Etica siger: Alle Genstande, mineralske og levende, ere kun *Maaeder*, hvor-